

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 sierpnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., stwierdził, że A. K. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność gospodarczą u płatnika składek U. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 18 marca 2019 r. do 30 czerwca 2019 r., nie podlega w w/w okresie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba współpracująca oraz nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 18 marca 2019 r. do 30 czerwca 2019 r. z tytułu zlecenia u płatnika składek U. K.. Organ ustalił także podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne tj. emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe za marzec 2019 roku w kwocie 1.291,16 zł. oraz za okres od kwietnia do czerwca 2019 roku w kwocie 2.859,- zł a także na ubezpieczenie zdrowotne od marca do czerwca 2019 roku na kwotę 3.803,56 zł. W ocenie organu rentowego, ponieważ w spornym okresie ubezpieczony i płatnik pozostawali w związku małżeńskim a zatem A. K. powinien podlegać ubezpieczeniom społecznym jako osoba współpracująca. (decyzja k. 32-35 akt ZUS).

W dniu 2 października 2019 r. odwołanie od powyższej decyzji wniosła U. K., żądając jej zmiany poprzez objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym i wypadkowym na podstawie umowy zlecenia. W uzasadnieniu podniosła, iż organ rentowy błędnie uznał, iż z istnienia obowiązku zaspokajania potrzeb wspólnej rodziny wynika obowiązek współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Podkreśliła także, iż przepis art. 353¹ kc wynika swoboda wyboru zawieranych umów. Nadto małżonkowie zawarli umowę o wyłączeniu ustawowej wspólności małżeńskiej. Oboje potrzebują mieć odrębne dochody ponieważ każde z nich ma odrębne zobowiązania z okresu sprzed zawarcia małżeństwa. Umowa zlecenia gwarantuje ubezpieczonemu stały dochód a współpraca tego nie zapewnia. Dodatkowo podkreśliła, iż mąż wykonywała prace zgodnie z umową zlecenia. Nie miał stałych godzin pracy i nie pracował pod kierownictwem. Samodzielnie planował swoje zadania i dojeżdżał na budowy. Nie uczestniczył w zarządzaniu przedsiębiorstwem. Małżonkowie mieli także odrębne umowy wynajmu lokalu, w którym zamieszkiwali. Umowa o prace zawarta przed okresem małżeństwa miała na celu spełnienie wymagań dotyczących zatrudnienia cudzoziemców. W związku z powyższym organ również nieprawidłowo ustalił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. W przypadku umowy zlecenia winna to być kwota przychodu czyli 3.000,- zł. (odwołanie k. 3-5).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, argumentując jak w uzasadnieniu w decyzji (odpowiedź na odwołanie k. 10-11).

Zainteresowany A. K. przyłączył się do odwołania (oświadczenie zainteresowanego e-protokół z dnia 13 lipca 2021 r. 00:02:22).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni prowadzi działalność gospodarczą od grudnia 2017 roku, w zakresie dwóch branż: działalności artystycznej i pozaszkolnej. Nie zatrudniała żadnych pracowników ani osób na podstawie umów cywilno-prawnych. Umowa z zainteresowanym była pierwszą umową. Wnioskodawczyni i zainteresowany są małżeństwem od 2 marca 2019 roku (zeznanie wnioskodawczyni U. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:08:47 w zw. z e-protokołem z 28 VII 2020 roku 00:01:24).

Zainteresowany A. K. był zatrudniony w firmie (...) w oparciu o umowę o pracę w okresie 1 grudnia 2018 roku do 28 lutego 2019 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku inżyniera ds. pomp ciepła. Stosunek pracy został rozwiązany na mocy porozumienia stron (świadcstwo pracy k.15-17 akt ZUS).

Strony początkowo zawarły umowę o pracę ponieważ musiały spełnić wymogi Urzędu Do Spraw Cudzoziemców. W marcu 2019 roku zainteresowany został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych jako zleceniobiorca. Głównym profilem działalności firmy, od czasu zatrudnienia zainteresowanego, jest działalność instalacyjna (zeznanie wnioskodawczyni

U. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:08:47 w zw. z e-protokołem z 28 VII 2020 roku 00:01:24, przesłuchanie zainteresowanego A. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:09:02).

Strony wybrały umowę zlecenia ponieważ zainteresowany chciał mieć samodzielność finansową. Potrzebował mieć dochód i składać deklaracje podatkowe. Wnioskodawczyni natomiast wolała taką umowę bo jest łatwa do rozwiązana bez okresu wypowiedzenia (zeznania świadka D. K. e-protokół z 28 VII 2020 roku 00:32:57).

W dniu 18 marca 2019 roku strony zawarły umowę zlecenia na czas nieoznaczony, dotyczącą wykonania usług instalacyjnych w obiektach wskazanych przez zleceniodawcę. Za wykonanie pracy zleceniobiorca miał otrzymać wynagrodzenie w kwocie 20,- zł za godzinę (umowa k.14 akt ZUS).

Wystawione zostały rachunki do tej umowy: w dniu 17 kwietnia 2019 roku na kwotę 800,- zł brutto, w dniu 9 maja 2019 roku na kwotę 3.000,- zł i 7 czerwca 2019 roku na kwotę 3.000,- zł (rachunki k. 11-13 akt ZUS).

Wypłata odbywała się osobiście (listy płac k.8-10 akt ZUS).

Praca zainteresowanego na podstawie umowy o pracę i umowy zlecenia niczym się od siebie nie różniła. Zainteresowany wykonywał podobne zlecenia. Wynagrodzenie było płacone według stawki godzinowej. Wnioskodawczyni w tym czasie prowadziła różne zajęcia na R. i wystawiała faktury za zajęcia prowadzone przez (...). Odwołująca nie zajmowała się usługami instalacyjnymi, robił to wyłącznie zainteresowany. Natomiast wnioskodawczyni wystawiała za te usługi faktury i podpisywała umowy. Odwołująca szukała zleceń dla zainteresowanego (zeznania wnioskodawczyni U. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:08:47 w zw. z e-protokołem z 28 VII 2020 roku 00:01:24, przesłuchanie zainteresowanego A. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:09:02).

25 lutego 2019 roku przyszli małżonkowie podpisali umowę majątkową małżeńską, mocą której wyłączyli małżeńską wspólność ustawową – ustanawiając rozdzielność majątkową (akt notarialny k.7).

Wnioskodawczyni w dniu 30 listopada 2017 roku zawarła umowę najmu lokalu mieszkalnego w Ł., przy ul. (...), o powierzchni 22,46 m², od 1 grudnia 2017 roku na czas nieokreślony. Strony umowy ustaliły kwotę czynszu na 430,- zł. Umowa została aneksowana w dniu 1 grudnia 2018 roku w związku z podnajmem tego samego lokalu przez A. K. i ustaliły kwotę czynszu w wysokości 230,- zł (umowy najmu k.58 akt ZUS).

Zainteresowany w dniu 21 listopada 2018 roku zawarł umowę najmu lokalu mieszkalnego w Ł., przy ul. (...), od 1 grudnia 2018 roku na czas nieokreślony. Strony umowy ustaliły kwotę czynszu na 200,- zł (umowa najmu k.27 akt ZUS).

Opłaty z tytułu czynszu oraz innych opłat eksploatacyjnych od obydwójga najemców uiszczane były z konta wnioskodawczyni (potwierdzenia przelewu k.8-87).

Czasami zainteresowany zostawiał wnioskodawczyni gotówkę, a odwołująca robiła jeden przelew (zeznania wnioskodawczyni U. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:08:47 w zw. z e-protokołem z 26 XI 2020 roku 00:02:50).

Czynsz wynajmu mieszkania był rozliczany w kosztach firmy. Małżonkowie dzielili się kosztami za media. Nie mieli osobnej umowy na prąd. Zainteresowany korzystał z samochodu wnioskodawczyni, woził ją również jeśli musiała coś załatwić. Nie ustalali jak każde z nich może korzystać z mieszkania (zeznania wnioskodawczyni U. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:08:47 w zw. z e-protokołem z 28 VII 2020 roku 00:01:24).

W 2018 roku firma wnioskodawczyni osiągnęła dochód w kwocie 2.106,28 zł a w 2019 roku w kwocie 3.797,66 zł (zestawienie k.36-37).

W 2018 roku firma wnioskodawczyni w branży plastycznej osiągnęła przychód w kwocie 7.850,- zł zaś w branży instalatorskiej w kwocie 5.000,- zł (jedynie w grudniu 2018 roku). W 2019 roku w branży plastycznej osiągnęła przychód w kwocie 1.093,- zł zaś w branży instalatorskiej w kwocie 32.369,- zł (zestawienie k.56-57).

Kiedy strony wyprowadziły się z mieszkania na ul. (...) przeprowadziły się do N.. Zainteresowany pracuje po 12 godzin i większość swoich spraw załatwia sam. Jednak dzięki temu, że strony mieszkają razem mogą być rodziną i wspierać się. Małżonkowie robią dla siebie osobne zakupy, choć mogliby korzystać z rzeczy zakupionych przez drugiego z nich. Jeżeli zdarzy się okazja to wychodzą razem (zeznanie wnioskodawczyni U. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:08:47 w zw. z e-protokołem z 28 VII 2020 roku 00:01:24).

Zainteresowany zajmuje się montażem pomp ciepła. Wykonywał prace na terenie Ł. (przesłuchanie zainteresowanego A. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:09:02)

Klienci płacili przelewem na konto żony, a następnie zainteresowany dostawał wynagrodzenie (przesłuchanie zainteresowanego A. K. e-protokół z 13 VII 2021 roku 00:09:02)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Wstępnie przypomnieć należy, że zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że A. K. jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność gospodarczą u płatnika składek U. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 18 marca 2019 r. do 30 czerwca 2019 r., nie podlega w w/w okresie dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu jako osoba współpracująca oraz nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 18 marca 2019 r. do 30 czerwca 2019 r. z tytułu zlecenia u płatnika składek U. K..

Przepis art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.) stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność oraz osoby z nimi współpracujące.

Według art. 11 ust. 2 ustawy dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10.

Zgodnie z przepisem art. 8 ust. 11 w/w ustawy za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz zleceniobiorcami, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5 uważa się małżonka, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego.

Treść tego przepisu wskazuje, że do uznania za osobę współpracującą z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność konieczne jest to, aby osoba ta była jedną z osób w nim wymienionych tj. małżonkiem, dzieckiem własnym, dzieckiem drugiego małżonka, dzieckiem przysposobionym, rodzicem, macochą, ojczymem albo osobą przysposabiającą, pozostawała z nim we wspólnym gospodarstwie domowym oraz współpracowała przy prowadzeniu tej działalności.

Osoby współpracujące podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej) oraz wypadkowemu (art. 12 ust. 1 ustawy systemowej). Dodać jeszcze trzeba, że jeżeli pracownik spełnia kryteria określone dla osób współpracujących, o których mowa w ust. 11 - dla celów ubezpieczeń społecznych jest traktowany jako osoba współpracująca (art. 8 ust. 2 ustawy systemowej).

W zakresie wyliczania podstawy wymiaru składek należy wskazać, iż jak stanowi art. 18 ust. 8 w/w ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy. Składka w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia

danego roku. Zgodnie zaś z art. 20 ust. 1 ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe osób, które ubezpieczeniu chorobowemu podlegają dobrowolnie, nie może przekraczać miesięcznie 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 10 (ust. 3).

W myśl zaś art. 36 ust. 1 ustawy systemowej każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych.

Ponadto wskazać należy, iż stosownie do treści art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 159) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Nie ulega wątpliwości, że A. K. jest małżonkiem płatnika składek U. K..

Małżonkowie zamieszkiwali razem jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego. Wynajmowali jednopokojowe mieszkanie, za które, co prawda, płacili osobno ale było to jedynie skutkiem konieczności spełnienia wymogów urzędowych. Zainteresowany jako cudzoziemiec musiał wykazać się posiadaniem miejsca zamieszkania. Wskazuje to na prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego. Nie zmieniają tego także ustalenia dotyczące zawarcia umowy o rozdzielności majątkowej ani fakt, iż strony dokonywały osobnych zakupów spożywczych.

Odnosnie zakupów to strony wyjaśniły, iż było to skutkiem odrębnych zwyczajów żywieniowych. Wnioskodawczyni natomiast przyznała, że strony nie ustaliły szczególnego sposobu korzystania ze wspólnych powierzchni, zainteresowany korzystał z samochodu płatnika, dzielili się opłatami za mieszkanie i media a także, iż zdarzyło im się razem wyjechać. Strony przyznały, iż raczej razem nie wychodzą, ale wynika to raczej z braku czasu.

Samo zawarcie umowy małżeńskiej nie przesądza o braku wspólnego prowadzenia gospodarstwa domowego. Podobne stanowisko wyraził Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 15 kwietnia 2016 r., w sprawie III AUa 1730/15, w którym stwierdził, iż : 3. Prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego oznacza wspólne zamieszkiwanie osób połączone ze wspólnym zaspokajaniem potrzeb życiowych, czyli ściśle współpracą w załatwianiu spraw związanych z codziennym prowadzeniem domu (np. zakupy, opłata rachunków).

4. Zgłoszenie osoby bliskiej do ubezpieczeń, jako osoby współpracującej z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, nie wyklucza ustalenia pracowniczego charakteru jej zatrudnienia. Współpraca przy prowadzeniu działalności jest najszerszej rozumianą podstawą "zatrudnienia", obejmującą swym zakresem wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę, na podstawie umów cywilnoprawnych, a także wszelką pomoc członkowi rodziny w prowadzeniu działalności gospodarczej lub świadczeniu usług bez podstawy prawnej."

5. Małżonkowie (przyszli małżonkowie) mogą ukształtować ustrój majątkowy według innych zasad niż przewidziane przepisami o wspólności ustawowej. Mogą więc zawrzeć umowę o wyłączeniu wspólności majątkowej małżeńskiej i ustanowieniu rozdzielności majątkowej, i nie są przy tym istotne przesłanki, jakimi się kierowali. W następstwie zawarcia przedmiotowej umowy następuje eliminacja ustroju wspólności ustawowej. Celem umowy majątkowej jest ustalenie zasad, według których kształtować się mają wzajemne stosunki majątkowe małżonków na przyszłość (w odniesieniu do majątku nabytego w okresie wspólności ustawowej współwłasność łączna przekształca się we współwłasność ułamkową). Podkreślić należy, że zawarcie takiej umowy nie powoduje żadnych przesunięć majątkowych, nie przysparza ona żadnemu z małżonków jakichkolwiek korzyści majątkowych. Należy przy tym pamiętać, że z chwilą zawarcia małżeństwa, niezależnie od łączącego małżonków ustroju majątkowego powstaje obowiązek: przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny (art. 27 k.r.o.), uprawnienie do reprezentacji małżonka (art. 29 k.r.o.) oraz uprawnienie do zaciągania zobowiązań służących zaspokojeniu potrzeb rodziny (art. 28 k.r.o.) oraz obowiązek ponoszenia odpowiedzialności z tego tytułu.

6. Małżonkowie mają obowiązek wspólnego pożycia oraz przyczyniania się do zaspokojenia potrzeb rodziny, którą założyli (por. art. 680¹ k.c., art. 28 1 k.r.o.). Tak więc zmiana ustroju majątkowego w formie zawartej przez małżonków umowy nie powinna nic zmieniać w zakresie praw i obowiązków małżonków, wynikających z przepisów art. 23, 27 i 281 k.r.o. Zmiana ustroju majątkowego - ze wspólności ustawowej na rozdzielną majątkową - nie może być przyjmowana, jako zerwanie więzi gospodarczej (więź gospodarcza w prawidłowo funkcjonującym małżeństwie jest zachowana niezależnie od ustroju majątkowego, w jakim funkcjonują małżonkowie).

Z rozdzielną majątkową wynika jedynie tyle, że małżonkowie nie posiadają majątku wspólnego, co jednakowoż nie prowadzi do wniosku, że strony umowy małżeńskiej nie prowadzą wspólnego gospodarstwa domowego, w ramach którego wspólnie - acz przy różnych nakładach - utrzymują dom, ponoszą koszty mediów oraz inne związane z codziennym funkcjonowaniem. Zgodnie bowiem z art. 27 k.r.o. małżonkowie zobowiązani są do wzajemnej pomocy i alimentacji (również w zakresie ponoszenia kosztów postępowania sądowego), a na istnienie takiego obowiązku nie ma wpływu ustanowiona rozdzielną majątkową małżonków (por. postanowienie NSA w W. z dnia 28 września 2011 r., I FZ 196/11, LEX nr 948873).

Warto dodać, iż nawet osobne zamieszkiwanie małżonków nie wyklucza, w określonej sytuacji, przyjęcia wspólnego prowadzenia gospodarstwa domowego.

Wobec faktu wspólnego prowadzenia gospodarstwa domowego do ustalenia czy zainteresowany może być traktowany jako osoba współpracująca konieczne jest jeszcze ustalenie zakresu jego obowiązków wykonywanych w ramach spornej działalności gospodarczej. Nie bez znaczenia w tej sytuacji jest także fakt, iż do czasu zawarcia przez strony małżeństwa zainteresowany zatrudniony był na podstawie umowy o pracę. Niezwłocznie po ślubie strony rozwiązały stosunek pracy na mocy porozumienia stron i zawarły umowę zlecenia. Dodać także należy, iż, co zgodnie zeznały obie strony umowy, zakres obowiązków i sposób świadczenia pracy nie zmienił się. Jedyne co uległo zmianie to status zainteresowanego, który jako małżonek P. nie musiał już wykazać się pracowniczym stosunkiem zatrudnienia.

Materiał dowodowy wskazuje również, iż zainteresowany wykonywał wszelkie polecenia płatniczki. To ona wyszukiwała klientów, zawierała umowy i wystawiała faktury. Z drugiej jednak strony dochody firmy płatniczki będące wynikiem pracy zainteresowanego znacznie przekraczały dochody z drugiego profilu jej działalności, za który odpowiadała wnioskodawczyni. Stanowiły stałe, główne źródło zysków. Zainteresowany pracował po 12 godzin dziennie.

Współpraca przy prowadzeniu działalności jest najszerzej rozumianą podstawą "zatrudnienia", obejmującą swym zakresem wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę, na podstawie umów cywilnoprawnych, a także wszelką pomoc członkowi rodziny w prowadzeniu działalności gospodarczej lub świadczeniu usług bez podstawy prawnej (tak: Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych. Komentarz pod red. B. Gudowskiej, J. Strusińskiej-Żukowskiej, wyd. C.H. Beck, W-wa 2011, s. 230).

Badając tę kwestię Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie ze słusznym stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z 6.03.2019 r. w sprawie II UK 508/17, udzielana przez małżonka pomoc w prowadzonej przez drugiego małżonka działalności gospodarczej, w zasadzie nie stanowi o współpracy i jako taka nie powoduje obowiązku ubezpieczenia społecznego. Współpracą przy prowadzeniu działalności gospodarczej -art. 8 ust. 11 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, powodującą powstanie obowiązku ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, jest poza stwierdzeniem powiązania więzami rodzinnymi z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność i pozostawanie z nią we wspólnym gospodarstwie domowym - ciężar gatunkowy działań współpracownika, ich bezpośredni związek z przedmiotem działalności gospodarczej, a także stabilność i zorganizowanie oraz częstotliwość podejmowanych prac. Współpracą przy prowadzeniu działalności gospodarczej powodującą obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, jest także współdziałanie małżonka przedsiębiorcy, które generuje stałe, dodatkowe dochody z tej działalności. Inaczej rzecz ujmując, współpracą jest stała pomoc przy prowadzeniu

działalności, bez której stanowiące majątek wspólny małżonków dochody z tej działalności nie osiągałyby takiego pułapu, jaki zapewnia ich współdziałanie przy tym przedsięwzięciu.

Podkreślić należy, że aby możliwym było uznanie podjętych i wykonanych czynności za współpracę przy prowadzeniu działalności gospodarczej, musiałyby one swoim zakresem wypełnić konstytutywne cechy tego pojęcia. Nie każda bowiem aktywność realizowana na rzecz prowadzonej przez osobę pozostającą we wspólnym gospodarstwie domowym pozarolniczej działalności gospodarczej uprawnia do zakwalifikowania jej jako "współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej" w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy systemowej.

Sąd Okręgowy przyjął, dzieląc w całości pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 stycznia 2009 r., II UK 134/08, OSNP 2010 nr 13-14, poz. 170), że cechami konstytutywnymi pojęcia "współpraca przy działalności gospodarczej", o której mowa w art. 8 ust. 11 ustawy, są występujące łącznie:

- a) istotny ciężar gatunkowy działań współpracownika, które nie mogą mieć charakteru wtórnego,
- b) bezpośredni związek z przedmiotem działalności gospodarczej,
- c) stabilność i zorganizowanie oraz
- d) znaczący czas i częstotliwość podejmowanych robót.

Takie rozumienie współpracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej odpowiada bowiem celom ustawy systemowej wyrażającym się przymusem ubezpieczenia, na zasadzie równości, wszystkich zarobkujących własną pracą (niezależnie od podstawy jej świadczenia). Sąd Najwyższy w uzasadnieniu tego wyroku wyraził pogląd, że okazjonalna pomoc jaką świadczy osobie prowadzącej działalność gospodarczą w tej działalności jego małżonek, prowadzący z nim wspólne gospodarstwo domowe stanowi konsekwencję obowiązku małżonków do wzajemnej pomocy oraz współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli (art. 23 i 27 k.r.o.). Udzielana przez małżonka pomoc w prowadzonej przez drugiego małżonka działalności gospodarczej, w ramach ustawowego obowiązku wzajemnej pomocy jest normalną konsekwencją współdziałania małżonków na rzecz założonej przez nich rodziny i nie podlega zasadzie odpłatności.

W wyroku z 6.01.2009 r., II UK 134/08 Sąd Najwyższy zaznaczył natomiast, że zgodnie ze słownikiem języka polskiego współpraca oznacza pracę wykonywaną wspólnie z kimś innym; działalność prowadzoną wspólnie; działanie wraz z innymi w ramach jednego przedsięwzięcia; branie udziału w zbiorowej pracy. Z wykładni literalnej wynika zatem, iż termin współpraca przy prowadzeniu działalności, którym operuje art. 8 ust. 11 ustawy systemowej zakłada, że współpracujący ma istotny wpływ na tę działalność. Wartość działania w ramach współpracy musi być także znacząca.

Również w wyroku Sądu Najwyższego z 23.04.2010 r., II UK 315/09 Sąd Najwyższy uznał, że cechami konstytutywnymi pojęcia „współpraca przy prowadzeniu pozarolniczej działalności” w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy systemowej są występujące łącznie :

- 1) istotny dla działalności gospodarczej ciężar gatunkowy działań współpracownika, które to działania nie mogą mieć charakteru wtórnego, muszą pozostawać w bezpośrednim związku z przedmiotem podjętej działalności oraz muszą charakteryzować się pewną systematycznością, stabilnością i zorganizowaniem;
- 2) znaczący czas i częstotliwość podejmowanych robót.

Sąd Najwyższy stwierdził, że za współpracującego przy prowadzeniu działalności pozarolniczej można uznać tylko taką osobę, która na rzecz tej działalności wykonuje prace takiego rodzaju, rozmiaru i częstotliwości, że mają one wymiar ekonomiczny i organizacyjny na tyle istotny, że mogą być postrzegane jako współpraca przy prowadzeniu tej działalności.

Ocena czy w konkretnej sytuacji pomoc świadczona przez małżonka może być uznawana za współpracę w rozumieniu art. 8 ust. 11 ustawy systemowej i stanowiącą w myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 tej ustawy podstawę do objęcia tej osoby obowiązkowymi ubezpieczeniami : emerytalnym i rentowymi, wymaga uprzednich ustaleń faktycznych co do charakteru i rodzaju tych czynności.

Sąd miał na uwadze również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2008 r., II UK 286/07 (OSNP 2009 nr 17-18, poz. 241), w którego tezie słusznie wskazano, że za współpracę przy prowadzeniu działalności gospodarczej powodującą obowiązek ubezpieczeń emerytalnego i rentowych uznać należy taką pomoc udzieloną przedsiębiorcy przez jego małżonka, która ma charakter stały i bez której stanowiące majątek wspólny małżonków dochody z tej działalności nie osiągałyby takiego pułapu, jaki zapewnia ich współdziałanie przy tym przedsięwzięciu.

Materiał dowodowy wskazuje, iż dochody firmy płatniczki będące wynikiem pracy zainteresowanego znacznie przekraczały dochody z drugiego profilu jej działalności, za który odpowiadała wnioskodawczyni. Stanowiły stałe, główne źródło zysków.

Wszystko to wskazuje na to, iż zainteresowany powinien podlegać ubezpieczeniom jako osoba współpracująca.

Nie zmieniał tego także fakt zawarcia w spornym okresie umowy zlecenia bowiem z materiału dowodowego wynika, iż w istocie nic nie zmieniło się w sposobie świadczenia pracy przez zainteresowanego.

Stosownie do art. 734 § 1 k.c. przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie, przy czym do umowy o świadczenie usług stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.). W doktrynie panuje pogląd, iż przedmiotem umowy o świadczenie usług jest dokonanie określonej czynności faktycznej, która nie musi prowadzić do osiągnięcia indywidualnie oznaczonego rezultatu. Chodzi tu zatem o umowy zobowiązujące do dokonania jednej lub wielu czynności faktycznych (także stałego ich dokonywania). Umowa zlecenia nie akcentuje konieczności osiągnięcia konkretnego rezultatu. Elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia nie jest zatem wynik, lecz starania podejmowane w celu osiągnięcia tego wyniku. Jest to zatem umowa starannego działania, jej celem jest wykonywanie określonych czynności, które nie muszą zmierzać do osiągnięcia rezultatu. Nadto w odróżnieniu od umowy o pracę umowa o świadczenie usług nie wymaga systematycznego (codziennego) świadczenia jej w określonych godzinach. Czynności mogą być wykonane w dowolnych godzinach i dniach, w zależności od potrzeb. Osoba wykonująca umowę o świadczenie usług nie musi pozostawać w dyspozycji osoby zlecającej w określonych godzinach mimo braku pracy do wykonania. Nie musi także usprawiedliwiać nieobecności.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że podleganie pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu jest uwarunkowane nie tyle samym faktem zawarcia umowy o pracę i opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ale legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy. Sam bowiem fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art. 22 kp formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna. Jeżeli bowiem strony umowy o pracę przy składaniu oświadczeń woli mają świadomość tego, że osoba określona w umowie o pracę jako pracownik pracy świadczyć nie będzie, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, i do podjęcia i wykonywania pracy nie doszło a jedynym celem umowy było umożliwienie skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego, to umowę taką uważa się za zawartą dla pozorów - art. 83 § 1 kc. Umowa taka nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2008 r. sygn. II UK 148/07, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r. sygn. II UK 321/04, opubl: Orzecnictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2006, Nr 11-12, poz. 190, str. 503; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2001 r. sygn. II UKN 244/00, opubl: Orzecnictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2002, Nr 20, poz. 496; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r. sygn. II UK 204/09, LEX nr 590241/.

Sąd Okręgowy w Łodzi podziela również pogląd Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku, II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdza się, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Przepis art. 83 k.c. charakteryzuje czynność prawną pozorną przez wskazanie trzech jej elementów, które muszą wystąpić łącznie: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozorów, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli, albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych, albo też chce wywołać inne, niż wynikałoby ze złożonego przez nią oświadczenia woli /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r. sygn. II UK 186/05, opubl. LEX nr 957397/.

Jak wynika z ustaleń sądu strony zawarły umowę zlecenia tylko z uwagi na to, że zainteresowany nie musiał już wykazać się pracowniczym zatrudnieniem. Nic nie zmieniło się w sposobie wykonywania pracy. Strony wybrały umowę zlecenia ponieważ zainteresowany chciał mieć samodzielność finansową. Potrzebował mieć dochód i składać deklaracje podatkowe. Wnioskodawczyni natomiast wolała taką umowę bo jest łatwa do rozwiązania bez okresu wypowiedzenia. Strony, określając rodzaj umowy w ogóle nie brały pod uwagę rzeczywistego charakteru wykonywanych obowiązków.

Zainteresowany wykonywał wszelkie polecenia płatnicze. To ona wyszukiwała klientów, zawierała umowy i wystawiała faktury.

Podkreślić także należy, iż podległość pracownicza nie oznacza tylko kontroli co do sposobu wykonywania pracy, ale może polegać wyłącznie na wydawaniu poleceń dotyczących rodzaju, miejsca i czasu pracy. Jak wynika z materiału dowodowego o tym wszystkim decydowała wnioskodawczyni.

Wszystko to wskazuje na to, iż zainteresowany powinien podlegać ubezpieczeniom społecznym jako osoba współpracująca.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł, jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni informując, iż z uwagi na przedłużenie terminu na sporządzenie uzasadnienia przedłużeniu - do trzech tygodni, ulega także termin do złożenia apelacji .

30 IX 2021 roku.